

VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ
Búcsú S. Benedek Andrásról

S. Benedek András (1947–2009)

Szeptember 8-án Berekfürdőről egy korai vonathoz készülődtem, hogy felkeressem nagybeteg barátomat. Hajnali fél háromkor riadtam fel a beállított fél öt helyett, s már le sem tudtam hunyni a szemem. A Keleti pályaudvarhoz közeledve megrezzent zsebemben a telefon. Tóth Pista hív, hangja zaklatott: Béni halott. A vonat továbbstiet. Ugyan miért? Kinek sürgős most már? A peronon csak topogok, a csarnokban zavarodottan kóválygok, nincs egy épkézláb gondolatom. Holott Kisasszony napja van, ragyogó kora őszi nyár, most készülődnek útra a fecskék. Képtelenség, hogy ezen a gyönyörű napon...

Előttem a gyászjelentés: *dr. Stumpf Benedek András – Béni – költő, irodalom- és művelődéstörténész, kisebbségkutató, könyvtáros, tiszteletbeli ruszin, Kárpátalja hűséges szülőtte, 2009. szeptember 8-án, életének 63. évében, hosszan tartó betegség után, mégis váratlanul, befejezte földi életét.*

A fájdalom csillapodik, le is ülepszik lassan, de a tudat mélyén hangosan, filmszerűen zajlanak, egymásra futva tornyosulnak negyvenéves barátságunk emlékei.

Első ungvári találkozásunkról 1997-ben, a Forrás Stúdió 30. évfordulója kapcsán (sohasem szoktam önmagamot idézni, de ezt most nem kerülhetem meg) ezt írtam: *Stumpf Béni kézszorítása és vigasztaló biztatása nélkül sokkal nehezebb lett volna a hazavezető út.* Így volt. Tőle kaptam az első biztatást, első lépéseimet az irodalom felé Ő igazgatta, valóban Ő volt az első mesterem. Szűkös ungvári albérletének java részét könyvei lakták, s hajléka maradékán, akárcsak kenyerén,

borán, ha úgy ért véget a nap, velünk osztozott. Aztán szétszórattunk. Ő Dnyeprodzerzsinszkben, én az egykori NDK-ban húztam magamra a szovjet hadsereg egyenruháját, ám a táborigi posta a maga szerény tisztességével hozta és vitte köztünk az átvilágított üzeneteket. Leszerelésünket követően a *Forrás-ügy* és a *Beadványok* miatt nyilvános bünbánatra akarták bírni, de amit tiszta lelkiismerettel le tudott írni, azt kevesellték – sokkal többet akartak! –, ezért nem tudott egyezséget kötni „inkvizitoraival”. *Nincs bennem elég alázat/ elhagyni tenyérynyi hazámat* – írta ekkortájt, 1976 tavaszán útra kelt mégis, mert ez a sors lett neki szánva. A beregszászi környezetéből kiszakadt költő nehezen szokta a nagyvárost, három éve ment rá az akklimatizálódásra. Miről is szólhatna az első vers, ha nem a szülőföld utáni vágyakozásról?

'76

*Mint ocsúdó hajótörött,
 Állok magamra meredve,
 Kötésig zöld iszapban
 A Pilis partjaira vetve.*

*Uram, én nem Jónás vagyok!
 S bár gyarló szavakkal szóltam,
 Bűnben és kéretlenül
 Csak a Te szolgád voltam.*

*Más ez a föld, s a nép
 Más próféták szavát issza.
 S kit elűztek Ninivéből,
 Vágyik a Cet gomrába vissza.*

Ez volt az ő nagy veresége – mondogatta gyakran, s mint utólag kiderült, a mienk is. Mert megtett bár mindent, amit Kárpátalja bim-

böző irodalmáért, otthonhagyott barátaiért ideát megtehetett, mozgásában erősen korlátozták, a nyilvánosság iránt nyelve kötve volt. Otthon lett volna rá igazán szükség: a rendszerváltozás előtti nagy fellélegzés idején Ő össze tudta volna trombitálni a megmaradt csapatot. De így is minden idegszálával Kárpátaljára, az otthoni történésekre figyelt, s amikor rendeződni látta helyzetünket, írógéphez ült, hogy felvázolja s megalapozza a rajongásig szeretett tájegység történetét és kultúrtörténetét.

A temetésre készülve könyveit rakosgattam, számoltam. Kilenc. A tizedikre – *Ketten fogjuk megírni – tervezgette* –, *Tündérbereg – ez lesz a címe* – már nem kapott esélyt megtartó Istenünktől, így Szülőföldünk szerelmes földrajzának dédelgetett tervét elviszi magával. Menj hát, és csatlakozz eltávozott szeretteidhez, keresd fel közös barátainkat – Kovács Vilmost, Kiss Ferencet, Fodó Sándort és Balla Gyulát, akik bizonyára fájdalommal, de helyet szorítanak számodra maguk között. Mi a Tündérbereget megőrizzük, unokáink is szeretni, óvni fogják, s hiszem, ha majd találkozzunk egyszer, folytatjuk.